

aproletarja atəlakua zegia rəə ləqou, iweidaikəll

**apsnəpi
asovet
socialistp
avtonom
respublika**

akonstitucia
(azakuan lata)

apsnəpi assr asovetkua reizaraṗə
iaxuapṣrac ialargalarazə, apsnəpi assr
cik aprezidium zəkuṣahatzaz, apsnəpi
assr cik akonstituciaṗ komissia iadərbaz
apsnəpi assr akonstitucia aproekt

aqua 1937 ṣ.

* Хранится в Национальной библиотеке Республики Абхазия им. И. Г. Папаскир

**apsnəpi asovet socialistp avtonom
respublika akonstitucia azə
apsnəpi assr acentr nagzara komitet
aprezidium iəstnaxəz akuçara**

iuh mza 3, 1937 şakusa.

apsnəpi assr akonstitucia aproekt azə, akonstitucia komissia axanpayə ayəza **agərba** a. s. iəqaiçaz adoklad iazəzəryə, apsnəpi assr acentr nagzara komitet aprezidium **iakunaçoiť** :

1. apsnəpi assr acentr nagzara komitet akonstitucia komissia ialargalaz apsnəpi assr akonstitucia aproekt ikunagazaait ha.

2. apsnəpi akonstitucia aproekt, qədala eizərgo apsnəpi assr asovetkua a-VIII-qi reizara dəu axuapş razə ialagalazaait.

apsnəpi assr cik axanpayə a. agərba.

apsnəpi assr cik asekretar ig. ayardan.

aproletarja apalakua zegia rpa iqou, iweldakall

**apsnəpi
asovet
socialistp
avtonom
respublika**

akonstitucia

(azakuan lata)

apsnəpi assr asovetkua reizaraṗə
iaxuapṣrac ialargalarazə, apsnəpi assr
cik aprezidium zakuṣahatzaz, apsnəpi
assr cik akonstituciaṗ komissia iadərbaz

apsnəpi assr akonstitucia aproekt

aqua 1937 ṣ.

**apsnəpi assr asovetkua reizarapə
iaxuapşrac ialargalarazə, apsnəpi assr cik
aprezidium zəkuşahatxaz, apsnəpi assr cik
akonstituciaṭ komissia iadərbaz, apsnəpi
assr akonstitucia aproekt**

**apsnəpi asovet socialistṭ
avtonom respublika
akonstitucia (azakuan fata)**

auaajlar reiṭkaafa

1 astatia. apsnəpi asovet socialistṭ avtonom res-
publika — anxaṭei auəsugei rsocialistṭ həntkarroup.

2 astatia. apsnəpi assr — politika fakugəlafas
iamou anadeluaai akapitalistṭei rəmy rxəxrələei
aproletariatṭ diktatura afakurgəlaraləei izəzhaz,
iəououaxaz akrəzua auaa rdeputat sovetkua roup.

3 astatia. apsnəpi assr apə amura zegiə znarapə
iəqot, akrəzua auaa rdeputat sovetkua rəla, aka-
lakiei akətei irəlanxo akrəzua auaa roup.

4 aštat'ia. anxała iamaz akapitalist'p fakugələfa apəxrei, aitarsga amaruəgakuei, aarəxgakuei rza axaṭmazara apəxrei, auayə auayə eksploatacia iziuaz akuxzarei rəla ifakuroṃuṃaxəeiṭ apsnəpi assr aekonomikəṭ fatas iamou socialist'p la anxała afakugələfa, nasgĩa aitarsga amaruəgakua, aarəxgakua socialist'p mazarana rəqačara.

5 aštat'ia. apsnəpi assr — asocialist'p mazara, — ma həntkarraṭ mazara formanə iəqoup (jlarə zegiə irzeipšnə), ma kooperativ-kolxoz mazara formanə iəqoup (kolxōzkuak irmazarana, kooperativ eidgəla-kuaṭ irmazarana).

6 aštat'ia. adgiəl, auayə iəxuarana adgiəl iəçou, azkua, abnakua, azauadkua, afabrikakua, aṣaxtakua, amaadan çxərtakua, dəoibei. zəi, jyani rtransport-kua, abankkua, aibardərga maṭaxukua, ahəntkarra eiṭnakaaz akəla-nxamya tbaa axnəqugagakua (asovxozkua, amafəna-traktor stanciakua, ubas egiərt-giə), iara ubasgĩa akalaki-nxamya naplakkiei, nasgĩa, akalakikuei, aproməišlennost təpkuei rṭə aynə fond eiharazak, — zegiə ahəntkarra iamazarana iəqoup — jlarə zegiə irzeipšnə iəqoup.

7 aštat'ia. auaajlar rəxnəqugagakua akolxozkua rṭə, akoperativ organizaciakua rṭə, psəzxaṃai psəzxaṃkuaṃai irəmaṃuou ainventari, akolxozkuei, akoperativə organizaciakuei irzeipšnə irəṃou axəbrakua reipšgĩa. akolxozkuei akoperativə organizaciakuei rza auaajlar irzeipšu socialist'p mazarana iəqoup.

akolxoz t3ə cəpxiaza eihara xalalaxunə akolxoz azeipş nxamya aqnəť ioua anaysgiə, dousə ixə iaie-rxuaracə iəçaknə iəmour irəjamkuənə atəztəp dgiəl; iara ubri adgiəl aqnə iara ixəť mazarana iəmour anxala cərxəraa, dzəynou aynə, axiaraxu, apsa, akət-nxamyəť inventar ssa, — akət-nxamya arteli austav izlaho ala.

8 astəťia. akolxozkua irəçaknə irəmour adgiəl rxə iadərxuaracə, ƣhara amtasakua xlaada, nazaza xərxuagas irətoup.

9 astəťia. apsnəťi assr aƣə — eiharazak nxamya formas iəqou asocialistə fakugəłafa nxamya anays-giə, ƣəmaapsara eksploataciə azəmuəkua, zə iə-ləršanə auəs zua axazənxəťei anapqazaťei rənxamya ssakuagiə əqazaaracə azakuan iəçanakəueit.

10 astəťia. auaapəysa dousə rxəť mazara rxala auəsurala irxaləlaz, idərhaz: izəynou rəynkua, cərxə-raāgas rtəzkua rqnə irəmour anxamya, rəynəmarakua, fou-gousi, xnəqugara rmanlalagasi irəmour, abartkua zegiə dousə işərxəťəu eipş azin, iara ubasgiə auaapəysa rxəťmazara tənxała aiasra azingiə azakuan irzaxiyoit.

11 astəťia. auaajlar irzeipşəu amazara azərhara-zəi, akrəzua auaa esəmşaaıra rmal-štəxrei, rkulitura ltəxrei rzə, iarbanzaalakı akazə asocialistə həntkar-ra dəƣa ƣəlak iaxipşəmxarc arəououarazəi, — iara ahəntkarra xıƣara amı iamou arəououarazəi, — apsnəťi assr anxamya bzazara auəs ailərgarei, axərxa-rtatarei aioueit ahəntkarrəť jlar rənxamya aplan ala.

12 aṣṭaṭia. apsnəṭi assr — auəsura zəlṣonə iəqou
auayəṭəysa darbanzaalakigə izə auəsura laməs uə'
snə ipxiazoup, iagriəualup auəsura abri aprincip iṣa-
ho eipṣ: «egizəmua — egiəimfaait».

apsnəṭi assr aṭə inagzo iaaiueit asocializm
apricip: «douse iqnəṭ iara iəlou ala, douse izə —
iara iuəz zaqarou ala».

аҭәнткара аҭакугәлаҭа

13 аҭаҭиа. аҭснәҭи асовет socialistә автәном республика, автәном республика зин аманә, кәртәлаҭи сср иалoup.

ссср аҭонституциа а-14-ҭи аҭаҭиеи, кәртәлаҭи сср аҭонституциа а-14-ҭи аҭаҭиеи рәла изхәмпаранә иә-
qou rnays, аҭснәҭи асовет socialistә автәном рес-
публика. иара автәномia iamou ala, аҭәнткара ам-
ура myapanagoit.

14 аҭаҭиа. аҭснәҭи асовет socialistә автәном республика иалoup: gagra, gal, gudouta, aqua ouam-
qәra араionkuei, xiazhala аҭснәҭи асрр аҭәнткара
амураҭ уәсbartakua rnapaqaqa иәqou aqua akalaki.

15 аҭаҭиа. аҭснәҭи асрр ахаakua psaxra рәкum,
иара аҭснәҭи асрр акушahatәmkua.

16 аҭаҭиа. аҭснәҭи асрр аterritoriaҭә хәмпada
inarәgzalaranә аму рәmoup ссрр азакuankuei, кәрт-
әлаҭи сср азакuankuei. аҭснәҭи асрр азакuankuei
ссср-и кәртәлаҭи сср-и rzakuankuei aneikumla, амура
zmou ссср-и, кәртәлаҭи сср-и rzakuankua roup.

17 астаџа. аpsнәтџи аssr ауауәтәыса дәрбанзаала-
кыгә кәртпәлат сss-и, еидгәләу сss-и дәруауәтәыса-
нә дәгәуp.

кәртпәлатџи сss ауаатәыsei егәрт аsoвет respub-
likakua reiua iarbanzaalakыгә аҗәнтџи ауаатәыsei,
apsнә аssr аterritoriaҗә, аpsнә аssr ауаатәыса ira-
qaranә аzin рәмәуp.

18 астаџа. аpsнәтџи аsoвет socialistҗә автәном
respublika iara амурәт ireihau ауәсbartakuei, аһә-
нткарра уәсбарәт уәсhartakuei рәла, iabartанә iә-
гәуp:

a) аpsнәтџи аsoвет socialistҗә автәном republika
аkonstitucia afakurgәlara, afakurououarazgя kәrt-
пәлатџи сss ireihazou аsoвет axi alagalara, iara anag-
zaragя kәntrolh азәура;

b) аpsнә аssr raionla аҗәfei, араionkuei акалак-
кuei рһаакuei rfakuәrgәlara, rfakurououarazgя
кәртпәлатџи сss ireihazou аsoветaxi ralagalara;

v) аpsнәтџи аssr азакuantәҗра;

g) аһәнткарра аiҗқаarei ауаатәыса rzinkuei рә-
хуqара;

d) аpsнәтџи аssr jlar рәнxамыәт plan afakur-
ououara;

e) аpsнәтџи аssr аһәнткарраәт biuqet afakurouou-
ara;

z) еидгәләу сss-и кәртпәлатџи сss-и rzakuantәҗра
iakurlanә аһәнткарраәт jaxҗkuei, axәртәрт jaxҗkuei,
alxrakuei (сборы) аjaxҗkua ireiuam аfeidakuei
rfakurgәlara;

z) араionkuei, акалаккuei, акәtsovetкuei рхәт-
тәрт biuqetkua рәнagzaraҗә napxgara rzәура;

- i) astryxæi apara aidkələrei ruəs anapxgara;
- k) aproməişlennostī, akət-nxamyei, axuhaxutrei rnaplak̄kuei, r-organizaciei, arespublikap̄ uəsbartakua rnapap̄ə iəqakuou, ruəsbara axəlap̄sra, iara ubasgīə axap̄təp̄p̄ proməişlennostī napxgara azəura;
- l) sssr-i kərtpələp̄i sssr-i ruəsbartakua rnapaçaqa iəqou anaplak̄kua ruəsbarei, rxəlap̄srei, kənt̄rolī rzəurei;
- m) sssr-i kərtpələp̄i sssr-i rzakuankua işərho eip̄s, adgīəlī, uayə iəxuaranə adgīəl iəçoui, abnakuei, azkuei axarxuafa anapxgarei, akənt̄rolī rzəura;
- n) akalak̄kuei, ubas auaa axiənxo egtərt atəp̄kuei r̄p̄ə abzazafa aioūp̄rei, aynərgələrei, ayənkuei, akalak̄i nxamyei napxgara rzəura;
- o) amya qaçara, axap̄təp̄p̄ t̄ransportī, aibardərgəei napxgara rzəura;
- p) auəsutazə, sssr-i kərtpələp̄i sssr-i rzakuankua rənagzarazə kənt̄rolī azəura;
- r) aguabziara xīqara auəs napxgara azəura;
- s) asocial cxəraara auəs napxgara azəura;
- t) açara alagartei ab̄jarap̄ çarei napxgara rzəura, ireihau açara auəs kənt̄rolī azəura, axəlap̄sra;
- u) apsnəp̄i assr akult̄urap̄-çaralaşarei, anauk̄əei r-organizaciakuei ruəsbartakuei napxgara rzəura;
- f) afizkult̄urei asportī rfakurgələrei napxgara rzəurei;
- x) apsnəp̄i assr asud uəsbartakua rfakurgələra.

apsnəṗi asovet socialistṗ avtonom respublikaxə ireihau ahəntkarra amṗraṗ uəsbartakua

19 astat̃ia. apsnəṗi asovet socialistṗ avtonom respublikaxə ahəntkarra amṗraṗ ireihazou uəsbartanə iəqouṗ apsnəṗi assr axə ireihazou asovet.

20 astat̃ia. apsnəṗi assr akonstitucia a-13-ṗi a-18-ṗi astat̃iakua iṣərho eipṣ, apsnəṗi assr zkuəitnə iamou azinkua zegiə. apsnəṗi assr ireihazou asovet imyapanagoit, ubart astat̃iakua iərho, akonstitucia amṗala, apsnəṗi assr ireihazou asovet anapaçaqa iəqou, apsnəṗi assr auəsbartakua: apsnəṗi assr ireihazou asovet aprezidiumi, apsnəṗi assr jlar rkomisarja rsoveti, apsnəṗi assr jlar rkomissarjei rkompeticia izlaçanamkəuəla.

21 astat̃ia. apsnəṗi assr ireihazou asovet zaṗək aup apsnə assr azakuan tzəṗua uəsbartanə iəqou.

22 aštat'ia. apsnəṭi assr aṭə ireihazou asovet apsnəṭi assr iəkunxo auaaṭəysa ialərxəueit alxraṭ okrug cəpxiaza: pḷə-ṣəkusa aṭhara atanə, xəpxiazarala x-nəzəki-yək auaapsəra rəqnəṭ deputatk.

23 aštat'ia. azakuan iakurouououou ha ianəp-xiazou apsnəṭi assr aṭəṇṭi ireihazou asovet xəp-xiazara eiharala ianrədərkəlalakı aup.

24 aštat'ia. apsnəṭi assr aṭṭi ireihazou asovet iadnakəlaz azakuankua apsnəṭi assr aṭṭi ireihazou asovet aprezidium axanṭayəi asekreṭari rnapkua aṭaynə, apsəlāləei kərtlāləei iynə, iquala iddərdəruet.

25 aštat'ia. apsnəṭi assr aṭə ireihazou asovet ialnaxəueit apsnəṭi assr ireihazou asovet axanṭayəi axanṭayə ixatəpuaa yəqei.

26 aštat'ia. apsnəṭi assr ireihazou asovet axanṭayə apsnəṭi assr ireihazou asovet ailəṭarakua raan napxgara rzəiueit, iara aynəuṭqa auəs aiṭkaafagiə daxəlapṣueit.

27 aštat'ia. apsnəṭi assr aṭṭi ireihazou asovet aprezidium ireihazou asovet asemiakua ṣəkusəkala yəṇṭ eiznagoit.

apsnəṭi assr aṭṭi ireihazou asovet aprezidium iara iakunaganə ianabo, mamzargiə, ireihazou asovet ialapxiazou zegiə raxiṭ xə-xuraxiṭ xuək eiṭamkua ianərtaxxo, ṭhara yədala asemi eiznagoit;

28 aštat'ia. apsnəṭi assr ireihazou asovet ialərxəueit apsnəṭi assr ireihazou asovet aprezidium abart alanə: ireihazou asovet aprezidium axanṭayəi,

iara ixaṭəpuayəi, ireihazou asovet, aprezidium asekreṭari, ireihazou asovet ialapxiazakuou 8-yəkəi.

29 aṣṭaṭia. apsnəṭi assr aṣṭi ireihazou asovet, aprezidium iara auəsurala apsnəṭi assr ireihazou asovet anapaçaqa iəqoup.

30 aṣṭaṭia. apsnəṭi assr aṣṭi ireihazou asovet, aprezidium:

a) apsnəṭi assr aṣṭi ireihazou asovet, asessia-kua eiznagoit;

b) apsnəṭi assr azakuankua irəçarkəua elərganə irnatoit, ailərkaagakua tnaṭueit.

v) jlara zegiə razçaara (referendum) eiṣnakaau-eit;

g) apsnəṭi assr jlār rkəmissarja rsovet, iəftna-xkuo akuçarakuei, adçarakuei, iara ubəsgia akalaki-kuei araionkuei rṣṭi apsnəṭi assr aqajlar rdeputat sovetkua iəftərxkuo akuçarakuei adçarakuei azakuən iakuəmḷonə ianəqala iapnaxəueit;

d) apsnəṭi assr aṣṭi ireihazou asovet, asessia-kua rəbjaṛa aamtazə apsnəṭi assr aqnəṭi jlār rkəmissarja ireiṭuou rmaçura aqnəṭ rxə iakuitnaṭueit, rmaçurakua rṣṭə ifakunərououoit, apsnəṭi assr jlār rkəmissarja rsovet, iaxagəlou iṣalaigalo ala, axa nasgia rfakuərououarazə apsnəṭi assr aṣṭi ireihazou asovetaxi ialanagalaroup;

e) apsnəṭi assr aqnəṭ ahatər xiəzkua rəxnəçoit.

31 aṣṭaṭia. apsnəṭi assr aṣṭi ireihazou asovet, iara adeputatja xatanra-guragaras irəmakuou guaztaṣa amandatṭə kəmissia alnaxəueit.

amandatṭə kəmissia ianalargalalakı apsnəṭi assr aṣṭi ireihazou asovet, iazbueit, adeputatja xaz-

xazə axatanra-aguragara rəmoup ha ipxiazarəu, mamzargiə auəs axganə wəc eitalxrəu.

32 aštətia. apsnəpi assr awpi ireihazou asovet iaxutanə ianapxiazə ifakunargəloit iarban zčaarəza-alakigə azə auəs ailkaarazəi, arevīziazəi akomis-siakua.

auəshartakuei, amačura ialakuou auai zegiə irədup (irualəup) art akomissiakua rnapə ianəu au-əs amyapgarazə iataxxo qarčalaranə, iataxxo ama-terialkuei adokumentkuei rərtalaranə.

33 aštətia. apsnəpi assr awpi ireihazou asovet isessia akušahatəmkua, uəi anəqam aamtazə — ap- snəpi assr awpi ireihazou asovet aprezidium akuš- hatəmkua, apsnəpi assr awpi ireihazou asovet ade- putat asud iatarei, iəbeandayprei qalom.

34 aštətia. apsnəpi assr awpi ireihazou asovet aguragara amura awbara anəiaslakı, apsnəpi assr awpi ireihazou asovet aguragara-amura awbara anə- ias awnə inarknə wbarala yə-məz ər xəmgakua, ap- snəpi assr awpi ireihazou asovet aprezidium ipə- enə aitalxrakua akunačoit.

35 aštətia. apsnəpi assr awpi ireihazou asovet aguragara amura awbara anəiaslakı aftaxigə, apsnə- pi assr awpi ireihazou asovet aguragara-amura azənxoit, dəryegəx wəc ialərxəz apsnəpi assr irei- hazou asovet apsnəpi assr awpi ireihazou asovet aprezidium wəc alnaxaanza.

36 аҭаҭиа. аҭснәҭи аҭср аҭҭи иҭеиҳа3ou аsoveҭ
аprezidium, алxракua ианрәлагалакi мәзкә иахәмга-
кua еизнагоит ҭәс иаләрхәз аҭснәҭи аҭср аҭҭи иҭеи-
ҳа3ou аsoveҭ.

37 аҭаҭиа. аҭснәҭи аҭср аҭҭи иҭеиҳа3ou аsoveҭ
иаләрхәueit аҭснәҭи аҭср аиҳабәра -- аҭснәҭи аҭср-ҭ
jlar rkomissarjz rsoveҭ.

apsnəpi asovet socialistə avtonom respublika aƣənp̄i ahəntkarra uəsbaraƣ uəshartakua

38 astat̄ia. apsnəpi asovet socialistə avtonom respublikaƣə anagzarēi adçarēi rzə ahəntkarra amurap̄ ireihaū uəsbartas̄ iəqou apsnəpi, assr aƣpi jlar rkomissarja rsovet aup.

39 astat̄ia. apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet aƣə apsnəpi assr jlar rkomissarja rsovet takapxəkuup, iara ui anapaçqaḡiə iəqoup; apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet asessiakua rəb̄jaraan — apsnəpi assr aƣpi ireihazou asovet aprezidium aƣə takapxəkuup, iara ubri anapaçaqaf̄ḡiə iəqoup.

40 astat̄ia. sssr-i, kərtəlāpi sssr-i, apsnəpi assr-i rƣə iapkuou azakuankuei, eidgəlou sssr-i kərtəlāpi sssr-i rəƣpi jlar rkomissarja rsovetkua iəftərxkuaz akuçarakuei, adçarakuei izlarho aləei, rənagzara-

læi. apsnæpi assr aŋpi jlar rkomissarja rsovet itna-
tueit akuçarakuei, adçarakuei, dara ubart irənagza-
fougia guanatoit.

41 astatja. apsnæpi assr aŋpi jlar rkomissarja
rsovet iəftnaxkuo akuçarakuei, adçarakuei apsnæpi
assr aterritoria zegia aŋə xəmpada inarəgzalaranə
iəqoup.

42 astatja. apsnæpi assr aŋpi jlar rkomissarja
rsovet:

a) apsnæpi assr aŋpi jlar rkomissariatkua, nas-
gia ubart zxəlapşkuo egiərt anxamyapi akulturat.
auəshartakua zegia eidnakəloit, ruəsuraŋgia amya
iəkunaçoit; iara ubasgia eidgəlou irzeipsəu jlar rkə-
missariatkuei. aidgəla-respublikat jlar rkomissa-
riatkuei rxatanrakkua eidnakəloit, ruəsuraŋgia ir-
xəlapşueit;

b) jlar rənxamya plan anagzarazə iəqaçatkuou
eikunarłoit;

v) apsnæpi assr arespublikapi axatəpəpi biuqet-
kua rənagzarazə iəqaçatkuou eikunarłoit;

g) jlar rzeips uəs aiŋkaarazəi. ahəntkarra ain-
tereskuo rəxiqarazəi, nasgia auaaŋəysa zkuəitu ail-
mgarazəi iəqaçatkuou eikunarłoit;

d) akrəzua auaa rdeputat sovetkua rraion nag-
zara komitetkuei, akalakit sovetkuei ruəsuaŋakua
guanatoit, napxgara rəznaueit;

43 astatja. apsnæpi assr jlar rkomissarja rsovet
azin amoup araionkuei, akalakikuei rŋənpəi akrəzua
auaa rdeputat sovetkua rənagzarat komitetkua iəf-
tərxkuo auəsəbkuei adçarakuei rapəxrei, araionkuei

akalakikuei rḡəŋṑi akrəzua auaa rdeputat sovet
kua iəstərxkuo auəsəbkuei, adčarakuei raankələrei.

apsnəṑi assr jlar rkomišsarṑa iəqarčakuaz apri-
kazkuei ainstrukciakuei rapəxra azin amouṑ apsnə-
ṑi assr jlar rkomišsarṑa rsovet.

44 aštəṑia. apsnəṑi assr aḡṑi ireihazou asovet
iqanačoiṑ, apsnəṑi assr aḡṑi jlar rkomišsarṑa rso-
vet abart alanə:

apsnəṑi assr aḡṑi jlar rkomišsarṑa rsovet axan-
ṑayə;

apsnəṑi assr aḡṑi jlar rkomišsarṑa rsovet axan-
ṑayə ixatəṑuaa yəqa;

apsnəṑi assr aḡṑi ahəntkarra aplanra akomišsia
axanṑayə;

jlar rkomišsarṑa:

adḡiəl aarəxrazə;

afinanskua rzə;

aynəuṑqa xuhaxutrazə;

aynəuṑqa uəskua rzə;

aiušticiazə;

aguabziara-xiṑarazə;

arčara uəs azə;

axəṑtəṑanṑi aproməišlennost azə;

akalakı (akommunalıṑ) nxamyazə;

asocialṑ cxəraarazə.

amya-qačara axələpšyə;

aingalara kəmitet axatanrak;

aqazara uəskua rxələpšyə.

45 aštəṑia. apsnəṑi assr aḡṑi ireihazou asovet
ialou adeputat dzəzčaa azə apsnəṑi assr aihabəra,

mamzargia apsnəpi assr aŋpi jlar rkomiŋsar ualnə
irədeup xəməŋ rəla irxəmgakua dzəzçaaz atak, ma
ajala, mamzargia iquəla apsnəpi assr aŋpi ireiha
30u asovet aqnə iarharazə.

46 aŋtia. apsnəpi assr aŋpi jlar rkomiŋsarga,
kərtəlapəpi ssr-i, apsnəpi assr-i rkoniŋtuciakua rəla
ipjana, apsnəpi assr kəmpetencias iamou ahəntkar-
raŋ uəsbara xkkua napxgara rzəruet.

47 aŋtia. eidgəlou ssr aŋpi, kərtəlapəpi ssr
aŋpi, apsnəpi assr aŋpi iapkuou azakuankuei, iara
ubasgia eidgəlou ssr-i, kərtəlapəpi ssr-i, apsnəpi
assr-i rŋpi jlar rkomiŋsarga rsovetkua iəŋtərxkuaz
akuçarakuei adçarakuei, kərtəlapəpi ssr aŋpi jlar rkə-
miŋsarga iəŋtərxkuaz aprikəzkuei, ainŋtrukciakuei.
abart irəkurlanə, rənagzaragia iazknə apsnəpi assr
aŋpi jlar rkomiŋsarga, dousə jlar rkomiŋsariatkuə
akəmpetencia axiŋzarəməou iaŋŋərpŋnə, iŋtərxəuei
aprikəzkuei ainŋtrukciakuei, dara ubart irənagzafo-
ugia iaxəlapŋuei.

48 aŋtia. apsnəpi assr aŋpi jlar rkomiŋsariat-
kua, dara rnapə ianəu ahəntkarra uəsbara xkkua
napxgara rzəruet. apsnəpi assr aŋpi jlar rkomiŋ-
sarga rsovet eipŋ, kərtəlapəpi ssr aŋpi izəxutou jlar
rkomiŋsariatgia anapaçəqa iəqoup.

ahəntkarra amṗra axaṗtəṗṗi auəsbartakua

49 astat̃ia. araionkua, akalakikua, aposiolkakua, akətakua rəqnə ahəntkarra amṗraṗ uəsbartakuaṣ iə-qov akṗəzua auaa rdeputat̃ sovetkua roṗ.

50 astat̃ia. araionkuei, akalakikuei, aposiolkakuei, akətakuei rṗənṗi akṗəzua auaa rdeputat̃ sovetkua dousə izəxutou araion, akalaki, aposiolka-akəta rṗṗi akṗəzua auaa ialərxəueit̃ yə-ṣəkusa aṗ-hara atanə.

51 astat̃ia. akṗəzua auaa rdeputat̃ sovetkua (ara-ion aṗə, akalaki aṗə, aposiolkaṗə, akətaṗə) dousə rterritoriaṗ akulit̃uraṗ-polit̃ika uəsi anxamya uəsi napxgara rzəruet̃, xaṗtəṗṗ biuqet̃ fakudərgəloit̃, dara rnapaṗaqa iəqou auəṣbaraṗ uəshartakua ruəsu-ra eiṗərkaaaueit̃, ahəntkarraṗ uəsfakugəlaf̃a rəxiṗo-it̃, aṗəla ahəntkarraṗ xəxiṗara aroṗuouarazə iacxə-

raaueit, azakuankua narəgzoit, auaaṗəysa rzinkua rəxiṗoit.

52 aṣṭaṭia. akrəzua auaa rdeputat sovetkua, sssr-i, kərtṗəlaṗi sssr-i, apsnəṗi assr-i rzakuankua rəmyala irəμου azinkua irxəmskua, akuṗarakua iṭərxəueit, adṗarakua rətoit.

53 aṣṭaṭia. araionkua, akalakikua, aposiolkakua akətakua rṗəṇṗi akrəzua auaa rdeputat sovetkua anagzarazəi, adṗarazəi uəsbartakuas irəמוש dara ialərxkuo anagzarəṗ komitetkua abart alanə: axa-nṗayəi, ixatəpuaa, asekreṭari. iara ialəpxiazakuoui.

54 aṣṭaṭia. rajak idəum akətakua rṗəṇṗi akrəzua auaa rdeputat sovetkua anagzarazəi, adṗarazəi uəsbartakuas irəמוש dara asovetkua ialərxəua axanṗayəi, ui ixatəpuayəi, asekreṭarəi roup.

55 aṣṭaṭia. akrəzua auaa (araion, akalaki, aposiolka, akəta rṗəṇṗi) rdeputat sovetkua rənagzarəṗ komitetkua, dousə rterritoriaṗə akuḷṭurəṗ poliṭika uəṣəi, anxamya uəṣi napxgara rzəruet, akrəzua auaa rdeputat sovetkua izəxutou iəṭərxkuaz akuṗarakuei, rəyaxəxi iəqou ahəntkarraṗ uəsbartakua iəṭərxkuaz akuṗarakuei iṣərḥo eipṣ.

56 aṣṭaṭia. araionaṗṗi akrəzua auaa rdeputat sovetkua, ṣəkusək axi 6-nṗ eiṗamkua, dara rənagzarəṗ komitetkua ieizərgoit.

57 aṣṭaṭia. akalakikuei, aposiolkakuei, akətakuei rṗṗi akrəzua auaa rdeputat sovetkua, məzkə axiṗ znək eiṗamkua dara rənagzarəṗ uəsbartakua ieizərgoit.

58 астаџа. араион аqnәџи акалакы аqnәџи акрәз-
уа ауаа rдепутат советкua rsessiakua раан, rsessia-
kua reilaпаракua рәмыаpгаразә иаләрхәueи, assessia
аханпәyәи асекретари.

59 астаџа. акәтсовет аханпәyә акәта совет ei-
zәigoи, иара аилапараgиә myapәigoи.

60 астаџа. акрәзua ауаа rдепутат советкua ана-
gзаразәи, адçаразәи уәsbartas ирәmou — дара алzxәz
акрәзua ауаа rдепутат советкua rнапаçаqа иәqou,
иара уbasgиә уәрт рәyaxәxi иәqou адепутат совет
анagзарат уәsbarta анапаçаqаwггиә иәqou.

61 астаџа. акрәзua ауаа rдепутат советкua рә-
nagзарат комитеткua zәyaxәxi иәqou аnagзарат
комитеткua иәftәрxkuo акуçаракueи адçаракueи ра-
пәхра азин рәmou, иара уbasgиә zәyaxәxi иәqou
акрәзua ауаа rдепутат советкua иәftәрxkuo акуça-
ракueи адçаракueи раанкәлара азин рәmou.

62 астаџа. акрәзua ауаа rдепутат советкua
zәyaxәxi иәqou акрәзua ауаа rдепутат советкueи,
убарт рәnagзарат комитеткueи иәftәрxkuo акуçара-
кueи адçаракueи рапәхра азин рәmou.

63 астаџа. араион афәнџи акрәзua ауаа rдепу-
тат советкua иqарçои, абра çаqа ианәу аnagзарат
комитеткua рәquçakua:

dgиәл аарәхраџ;

jlar rçараџә;

аfinansџ;

ayнәуçqа xuhaxutraџ;

агуабziарaxиyараџ;

асocial cxәраараџ;

азеipş уәs аџә;

amyar;

aplanra akomissia;

anagzarar komitet, axantayə iqna akadrkua
rsektor;

ubri anayəsgia, araion nxamya zeipşrou iaŋərp-
şnə, apsnəpi assr ireihazou asovet, aprezidium ianfa-
kudərououualakı, araionayənpı akrəzua auaa rdepu-
tat sovetkua iqarçoit abart aquşakua: akalakı (akom-
munalıt) nxamyarı, axətəpə proməişlennostpi.

64 astatıa. araionayə auəsfakugələfa zeipşrou
iaŋərpşnə sssr-i. kərtəlapı sssr-i rzakuankua rə-
myala, apsnəpi assr ireihazou asovet, aprezidium
ianfakunarououualakı, aynəuçqa auəşkua rzə jlār
rkomissariat, araion ayənpı akrəzua auaa rdeputat
sovetkua rəqnə iqanaçoit iara axar uəsbartakua.

65 astatıa. araion ayənpı akrəzua auaa rdepu-
tat sovetkua rəquşakua ruəsurayə, araion ayənpı
akrəzua auaa rdeputat soveti, ubri anagzarar kom-
iteti rnapaçaqa iəqoup, iara ubasgia uərt, apsnəpi
assr ayənpı izəxutou jlār rkomissariat, anapaçaqa
iəqoup.

66 astatıa. akalakı ayənpı akrəzua auaa rdepu-
tat sovetkua iqarçoit abart rənagzarar komitet
quşakua:

afinanspi;

akaləki (akommunalıt) nxamyar;

aynəuçqar xuhaxutrəp;

aguabziaraxıyarar;

jlara rçarəpə;

aşocial cxəraarəpə;

azeipş uəsp;

aplanra komissia;
anagzarap komitet axanpayə iqna akadr-
kua rsektor;

iara ubri anayəsgia, iara akalaki aproməişlen-
nost qədaras ialou iaƣərpşnə, iara akalaki nxamyei
akalaki akuşa-məkuşəpi nxamyei irƣərpşnə iqana
çoit:

axartəpə proməışlennostpi;
adgiəlpə.

67 aştatia. akalaki aƣənpəi akrəzua auaa rde-
putat sovetkuə rəquşakua ruəsuraƣə, akalaki aƣə-
npəi akrəzua auaa rdeputat soveti iara anagzara ko-
miteti rnapaçaqa işəqou eipş, araion aƣənpəi akrə-
zua auaa rdeputat sovet quşa izəxutou anapaçaqa-
gia iəqoup.

68 aştatia. aqua akalaki aƣənpəi akrəzua auaa
rdeputat sovet aquşakua ruəsuraƣə, akalaki aƣənpəi
akrəzua auaa rdeputat soveti, iara anagzarap ko-
miteti rnapaçaqa iəqoup, iara ubəsgia uərt xiazhala
apsməpi assr aƣənpəi izəxutou jlar rkomissariat ana-
paçaqaƣəgia iəqoup.

apsnəpi asovet socialistp avtonom respublika abiuget

69 astatia. apsnəpi assr jlar rkomissarja rso-
vet, apsnəpi asovet, socialistp avtonom respublika
ahəntkarrəp biuget, qaçana, apsnəpi assr ireihazou
asovet, axi ialanagaloit, afakuroumarazə.

apsnəpi assr ireihazou asovet, aqə ifakudərou-
onəz apsnəpi assr abiuget, iquəla jlara iddərdəueit.

70 astatia. apsnəpi assr abiuget, iaxuapşnə iakuna-
çə ireihazou asovet, aqə izhaşa abiugetp komissi-
alnaxəueit, apsnəpi assr ireihazou asovet.

71 astatia. apsnəpi assr abiuget, şənazou iaxua-
pşnə apsnəpi assr ireihazou asovet, ifakunərou-
oit, iquəlagiə jlara idnərdəueit.

72 astatia. apsnəpi assr abiuget, aqə, iara ubas-
giə, araionkua, akalakikua, aposiolkəkua, akətakua

rsovetkua rxartəpɐ biugetkua rɸə irəlarçoiɬ axa-
 ɸtəpɐ nxamya aqnəɸ afeidakuei, dara rɸerritoriakua
 rɸə ahəntkarɸə afeidakua ialargaloi rəqnəɸ, iara
 ubasgɪə irəlarçoiɬ sssr-i, kərtɸəlaɸi ssr-i, rzakuan-
 təɸrəla zaqə azpəɸɔ eipɸ, ialargalo axartəpɐ ɪaxɸ-
 kuei, aizgarakuei (сборы).

asudi aprokuraṭurei

73 aṣṭaṭia. apsnəṭi asovet socialistə avtonomi respublikapə asudkunaga myapərgoit: jlar rsudkuei, apsnəṭi assr aṣṭi ireihazou asudi, sssr ireihazou asovet izlakunaço ala xazyədala sssr asudkua ialxəui.

74 aṣṭaṭia. xazyədala ialkaanə azakuan iarbou rəda, asudkua zegiə rṣə auəskua irəxuapṣueit jlarə ireiuou alarpanə.

75 aṣṭaṭia. apsnəṭi assr aṣṭi ireihazou asud arespublikapə ireihau suduəsbartanə iəqoup. apsnəṭi assr ireihazou asud iauələup, apsnəṭi assr aṣṭi suduəshartakuas iəqou zegiə rsuduəsuəfa afklapṣra.

76 aṣṭaṭia. apsnəṭi assr aṣṭi ireihazou asovet ialnaxəueit, apsnəṭi assr aṣṭi ireihazou asud xuəṣəkusa aṣḥara atanə.

77 aṣṭaṭia. zegiə irzeipṣəu, iiaṣou, eiḡarou alxra zinla maza bṭətarala araionkua rṣṭi auaaṣṭəy-sa xə-ṣəkusa aṣḥara atanə ialərxəueit jlar rsudkua.

78 aſtaſia. apsua jlar eiharayəknə iaxiənxo akəta raionkua rɸə apsnəɸi assr asuduəsbara apsəſala imyapargoit, akərtua jlar eiharayəknə iaxiənxo akəta raionkua rɸə — kərtbəzſala imyapargoit, acentr sud uəsbartakua rɸə — apsəſaləei, kərtbəzſaləei, uərt abəzſakua zzəmdərua auaa rzə, auəs nagzənə eilərkaaratə atərɸman iəla iqarçoit, asud aɸgſə dara rxat bəzſala aja ahara azin rəmoup.

79 aſtaſia. apsnəɸi assr aɸə asudkua zegſə rɸə argamaloup uəsbafas iamou, xaz ɸədala ibəɸu ha azakuan ianamho, auəs iamou iſabartazaalakgſə axaxəſsaara dakuərſanə.

80 aſtaſia. azbjə akə iaxiɸſəm, azakuan zaɸək aup izçagəlou.

81 aſtaſia. jlar rkomissariatkua zegſəi, ubart rnapaçaqa iəqou auəsbartakuei, iara ubasgſə amaçura ialakuoui, auaaɸaysa zegſəi apsnəɸi assr atərriçoriaɸə azakuan ckianə inargzalarazə eihabzala afklaɸſra sssr aprokuroi ialkaanə iſiədu eipſ, kərtɸəlati ssr aprokuroi apsnəɸi assr aprokuroi rəlagſə irədup.

82 aſtaſia. sssr aprokuroi dəkuirgəloit apsnəɸi assr aprokuroi xuə-ſəkusa ɸharala.

83 aſtaſia. kərtɸəlati ssr aprokuroi, apsnə assr araionkuei akalakikuei rprokuroja, sssr aprokuroi ianfakuiromuualakſ iəkuirgəloit xuəſəkusa aɸhara atanə.

84 aſtaſia. iarbanzaalakſ xatəpənɸ uəsbartak iaxiəmpſkua, apsnəɸi assr aɸɸi aprokuratura uəsbartakua ruəs rboit, sssr aprokuroi zaɸək iəda uayə ixəmxuəcua.

ауааҭәыса рзин уал ҭатакua

85 аҭаҭia. аҭснәҭи асовет socialistҭә автoном республика ауааҭәыса зегia axәраapsara azin рәмоуп, гаранҭиала акрura рouranә azin рәмоуп, раapsara заqарou, iaqаçafou zeipşrou ala axu roua.

• jlarә zегia рәнxамыа socialistҭәla ifakurgәlanә izlaqou ala, асовет uаajlar раарәxrakua esaaира izla-rәzhauala, рәнxамыakua рҭә eixulaxara (kризis) qazçarc zәşәşә ррәрxzarala, uәsdara açәxua zlaprou ala, — abartkua zегia axiaqou aup axәраapsara azin ҭakuzәrououo.

86 аҭаҭia. аҭснәҭи assr ауааҭәыса аҭsfara рourc azin рәмоуп.

auәсуja reiharayәk раapsara mşә ҭnak 7 saatk, rқәнza arkiaҭpa, auәсуjei amaçura ialoui rualafaxuә eipәмqiaқua esәşәkusa aamtala psfara rouҭra, akrazua ауaa irәxuarazә ineiçәxnә асанatoriakuei, аҭsfarta ynkuei, aklubkuei рәtara, — abartkua abas iaхiaqou aup аҭsfara azin ҭakuzәrgәlo.

87 аҭаҭиа. аҭснәҭи аҭср ауааҭәҭса ианәҭ, ма иҭ-
мазәҭхазар, ауәсура рәләмшо ианәҭала инәқуәзга-
ра рәуранә азин рәмәуҭ.

абри азин факүзәргәлә: аһәнткарра ахарқала ауәс-
уҭеи, амаҷура иаләуи аsocialҭе strax ратараләеи, ҭах-
рда һакүәм-хуҭрала ақрәзуа ауаа рәхәраараләеи,
қрәзуа ауаа ақурортқуа рәшқа рәстраләеи рәуҭ.

88 аҭаҭиа. аҭснәҭи аҭср ауааҭәҭса аҷара рәуҭ
азин рәмәуҭ.

абри азин факүзәргәлә: нейәмсрәда зегә ирзеи-
пснә ирәдәуҭ аҭхиаҭи ашқол ҷара иаҷанакәуа рәм-
ҷар қамлауа, иреиһау ашқолкуагә налаҷанә ҭахрда
аҷара, иреиһау ашқол аҭә аһарайзак аҷаҭа аҭипен-
ди рәтарала, ашқолкуа рҭә хәҭәбәзлала аҷара рәта-
рала, азауадкуеи, асовхозкуеи амафәна-тракторҭе
станциакүеи, ақолхозкуеи рҭә ақрәзуа ауаа рә аарә-
хҭеи, атехникәеи, агрономреи хлаарада дәрҷара аиҭ-
қаарала.

89 аҭаҭиа. нхаләс иәқакүәу зегә рәқнә ақузаа-
и, аһәнткарреи, ақуҭиҭреи, ҭлар рполитіқа бзазара ақ-
нә ақузааиҭ аҭснәҭи аҭср аҭә абартқуа зегә рҭә
аҭһәс зинла ахаҷа диақарәуҭ.

абарт азинкуа аһсакүа ирәмәу рәнағзаразә: аха-
ҷа диақаранә аҭһәсгә: ауәсура азин ләмәуҭ, лааҭ-
сара аху аҭса ләуеиҭ, аҭсфара ләуеиҭ, аsocialҭе strax
әи аҷареи ләуеиҭ, аһәнткарра ақнәҭ әни ахшаареи иә-
тахәу аҭәҭҭе иәкүнаго ахәраара ләуеиҭ, данәхiam-
тоу аҭсфара ләуеиҭ, ләләфәхуә еипмәрқиязакүа ишлө-
нәс иләуа, лара ләз иқаләиҭ имауәмқуа ахшаарта ҭн-
күеи, аҭшқажә рbartакүеи, ахууқуа рәштәкүеи.

90 aſtaſia. iaxiabalakı, anxaſa uəs aqnə akuzaait, ahəntkarra uəs aqnə akuzaait, akulturei jia: rpolitikaſ rəbzazara aqnə akuzaait milat eiləxəi, raſa eiləxəi amamkua, apsnəſi aſſr auaaſəyſa zinla reiſarara pxiazoup psaxra zkuəm zakuanə.

azakuan iaxınarxuueit izeipſrazaalakı akalə argama, ma inaxərpſla azin aiaçkra qaçara, ma iaarhə, argama, ma inaxərpſla auaaſəyſa dara rraſei, rmlatrei, izeiuazaalakgıə apəjara rzəſakurgələra aqaçara, iara abartgıə ireipſnə ipxiazoup izeipſrazaalakı ala arasei amilatrei qəda ialkaanə qazfa amoula alaſajara qaçara, mamzargıə ɟəmoisi aſamfarei aqaçara.

91 aſtaſia. auaaſəyſa rdin akuəitrazə, apsnəſi aſſr aſə auxuama ahəntkarra iacrəxəup, ubas aſkolgıə auxuama iacrəxəup, auaaſəyſa adin anəqugara iſakuitəu eipſ adin əqamzaara alaſajaragıə iakuitəup.

92 aſtaſia. akrəzua auaa izlarəxuəſala, naſgıə aſocialiſtə eipkaara izlaomouaxaſala, apsnəſi aſſr auaaſəyſa zakuanla garantiəla irəmoup:

- a) aja akuitra;
- b) akıəpxıra akuitra;
- c) aizarakuei amiſingkuei rəqaçara akuitra;
- ç) eizarala amyəſrei ademonſtracia qaçarakuei rəkuitra.

auaaſəyſa irəmou abart azinkua nagzaxoit akrəzua auaaı dara rorganizaciakuei akıəpxıərtakua, iataxxaſa akıaad, auaaılar rzeipſynkua, amyadəkua, aibardərga amapaxukua, ubas iqarçarənə iərtaxəu zlaqarçaſa zegıə rzouɟrala.

33

ciplina anagzara, jlar rqnəṭ uals iəqou guəkala anagzara, asocialistṭ aicənxara pparas iamou paṭəu akuçara.

98 aṣṭaṭia. auaajlar rsocialistṭ mazara, ipfou akə eipṣ asovet eiṭkaara iafatana izlamou ala, ap-sadgiəl azə abeiarei, farda mbaṭə aṣara zləçua akunə izlaqou ala, akrəzua auaa zegiə rzə abzanxarei, akulitṭurei bzazara zləçua akunə izlaqou ala, apsnəṭi assr auaaṭəysa azəzala irualəup axiṭarei arəoiu-ouarei.

auaajlar rsocialistṭ mazara apxastaṭra zṭpazəz-kəz jlarə iraouiup.

99 aṣṭaṭia. arra cara zegiə irzeipṣəu ualnə zakuanəup.

auəsujei anxaṭei rər qapf aṭə arrəṭ amaçura ual paṭunə iəqou akə aup apsnəṭi assr auaaṭəysa rzə.

100 aṣṭaṭia. aqənqṭəla axiṭara apsnəṭi assr auaaṭəysa darbanzaalakı azəzala iual pfanə irədəup. aṭəlapsadgiəl psaxra: akura eilagara, aotə iəṣqa aia-sra, ahəntkarra aibaṭraṭ amṭra iamou apərxagara, anapxara — daaraza iuəs baapənə iṣəqou eipṣ, zda-qam ala azakuan iaxınarxuueit.

alxra afakugelafa

101 aštaťia. akřəzua auaa rdeputat sovetkua zegiə raxi: apsnəpi assr ireihazou asovetaxi, araionp, akalakip, aposiolkap, akətap deputat sovetkua raxi alxja ialərxəueit zegiə irzeipşəu, iiaşou, eiqarou alxra azin iəqou fatas iatanə, maza abtətarala.

102 aštaťia. adeputatja ralxra zegiə irzeipşəup: apsnəpi assr auaařəysa 18 şəkusa zxəçəz rassas dzeiuoui, milats dzeiuoui, dins iəmoui, çaras iəmoui, qarax dfakuxanə dnəmxozargiə, dəzxəlçəz iəfra zeipşrazaalakgiə, mals iəmazaalakgiə, pasa uəss iəmyapeigozi iarbanzaalakı akə azə ipkəmkua alxra azin iəmour, iargiə dalərxər qaloit. abra iaçanakəuam zəxşəy eilagoui, nasgiə sudla izbanə alxra azin zməxnə iəqoui auaa.

103 aštaťia. adeputatja ralxra eiqarala iəqoup. uayəřəysas iəqou darbanzaalakı bťək iəmour, auaařəysa zegiə alxrakua rřə eiqarala ialoup.

104 aṣṭaṭia. aḥsakuā axaḡa iraḡaranā alxra azin rēmoup, dargiā alərxəueiṭ.

105 aṣṭaṭia. aḡ qapṣ ialou auaaṣəysa, auaaṣəysa zegiā iraḡaranā alxra azin rēmoup, dargiā alərxəueiṭ.

106 aṣṭaṭia. adepuṭaṭṭja ralxra iiaṣanagzoup: akəṭaṭii akalakiṭii akrəzua auaa rdepuṭaṭ sovetḡkua inadərḡnā, apsnəṭi assr ireihazou asovet aḡnənza, auaaṣəysa iāṣanā rxatala akrəzua rdepuṭaṭ sovetḡkuaḡi zegiā ralxrakua qarḡoiṭ.

107 aṣṭaṭia. adepuṭaṭṭja analərxəua abṡəṭara ma-zoup.

108 aṣṭaṭia. apsnəṭi assr akrəzua auaa rdepuṭaṭ sovetḡkua alxəṭa okrug cəpxiaza ialərxəueiṭ abart anormakua rəla:

araion sovetaxi — 300-yə uaapsəra rəḡnəṭ depuṭaṭḡ;

akalaki sovetaxi, iara akalaki zaḡarou iaṡəṭṣṣnā — akalaki ialanxo 100-yəḡ ireiḡamḡkua, 200-yəḡ irehamḡkua rəḡnəṭ — depuṭaṭḡ;

akəṭsovetaxi, ara akəṭsovet. auəsuaṭa axiənza naḡaaḡo zaḡarou iaṡəṭṣṣnā—iara akəṭa ialanxo 50-yəḡ ireiḡamḡkua, 150-yəḡ ireihamḡkua rəḡnəṭ—depuṭaṭḡ.

akalakikuei, aposiolḡakuei, akəṭakuei rṡəṭṣi akrəzua auaa rdepuṭaṭ sovetḡkua ralxrazə anorma-kua fakunargəloiṭ, alxra anormazə abri aṣṭaṭia iaho iaxəḡḡakua, «apsnəṭi assr akrəzua auaa rdepuṭaṭ sovetḡkua rəṣḡa ralxrazə apqarra» ala.

109 aṣṭaṭia. alxrakua raan akandidaṭṭja əḡudərgəloiṭ alxəṭa okrug cəpxiaza.

akandidatja rəkurǵəlara iakuitəup jlar rorganizaciakuei, akrəzua auaa rǵuəpkuei: akommunist partia aorganizaciakua, azanaat eidǵəlakua, akooperativkua, aɸar rorganizaciakua, akulturap ǵuəpkua.

110 aṣṭaṭia, deputaṭs iəqou dousə auəs inap ianəu azə, nasǵiə akrəzua auaa rdeputatja rsovet auəs iauəzi iara auəs iiuəzi ahara iualəup dalazçaz rɸə, dalazçaz aiharayək eikuəṣahatnə izbnə rdeputat, azarḡuan izlaho ala, itaxiqə danamərxlakǵiə qaloit.

agerb, abiraq, aştolica

111 aştatĩa. apsnəpi asovet socialistə avtonom respublikəp həntkarra gerbs iəqou kərtəlatəpi ssr ahəntkarraṭ gerb aup. ari agerb — idə qapf geṭnə, xəxi xu-kipfk zmou aeṭa asaxia ianəu amərxuagakua iaxəlçua adə iakuṭṭo iəqoup. çaqa — iyan pşṭə zəpşṭəu ixaranə iəqoup. aronaraxi — axiṭə yaxəlt, armaraxi — axiṭə zaxuakua aṭəmjakua rṭanə ianəup. adə açaqa, afxakua rfapəṭə aya-xəlti azaxuakuei rfapkua eilarfup.

aguta aiharak aṭə ianəup aṭahei amaganei; art rəkuṭjakua rəla, alaṣara zxəlçua aeṭa iəçagəloup, çaqa — afxa akuaṭra iakugəloup, naq-aq — aya-xəltkuei azaxuakuei irəbṭagəloup. adə iakurşanə kərtbəzlalagĩa, apsəlalagĩa, urəsbəzlalagĩa ianəup: «aproletarṭa aṭəlakua zegĩa rṭə iəqou, iṭeidəlkəll! «kərtəlatəpi ssr»; ubri iacçanə ianəup «kərtəlatəpi ssr» ha axianəu açaqa, anbanla iəçagĩa eiçanə, kərtbəzlaləei, apsəlaləei, urəsbəzlaləei «apsnəpi asr» ha.

iara agerb axata kərtua stilla ikuçou aornament
aƣəkurşoup.

112 aştat̃ia. apsnəʔi asovet socialistə avtonom
respublikəʔ həntkarra biraqs iəqou kərtəlaʔi ssr
ahəntkarra biraq aup. ari abiraq aba qapf ialxəup;
armaraxi, xəxıʔi akuaki aƣə, iara abiraq aura pfə-
qara işanə xutak iəqarou kvadrat̃k aƣə axiə-anban-
la kərtbəz̃laləei, apsəʔlaləei, urəsbəz̃laləei ianəup:
«kərtəlaʔi ssr» ha; «kərtəlaʔi ssr» ha axianəu
açaqa, anbanla iəçagiə eiçanə, kərtbəz̃laləei, apsəʔ-
laləei, urəsbəz̃laləei ianəup «ap̃snəʔi assr» ha.

113 aştat̃ia. apsnəʔi asovet socialistə avtonom
respublika stolicas iamoup akalaki aqua.

akonstitucia psaxfas iamou

114 astatia. apsnəpi asovet socialistə avtonoma respublika ireihazou asovet izlazbəz ala, — iara iajuou bṗeihala, 2/3 bṗə ireiçamkua bṗətarəla ianrədər-kəlalakı aftaxı aup, apsnəpi asovet socialistə avtonom respublika akonstitucia apsaxra anəqalo.

altağa laxuapşnə idərṗelit:

ayəzja: a. s. agərba, d. qaguəa, m. ahaşba,
a. ahaşba, z. agərba, v. kuḗba.

atəṗrazə takzəpxəkuu m. ahaşba.

atəṗredaktər n. tarkil.

apliṗ № 2565.

atṗraz 250.

azakəz № 1707.